Yazar Şamil DEMİR
Çarşamba, 24 Eylül 2008 20:22

Değerli hukukçu Güney Dinç ‘i kütüphanemde bulunan kitabından tanıyorum. Saygıdeğer hukukçunun Cumhuriyet Gazetesindeki “arabuluculuk = şer’i adalet” anlamına gelebilecek " Özel Şeriat Mahkemeleri mi Geliyor ?" yazısı beni oldukça şaşırttı. Özellikle arabuluculuk gibi bütün dünyada kabul görmüş, üstelik günden güne yaygınlaşan bir uyuşmazlık çözüm yönteminin şeriatla özdeşleştirilmesi şaşırtıcıdır, çünkü bu yöntemin uygulandığı ülkelerin neredeyse hiçbirinde şeriat yoktur. Arabuluculuğun ülkemizde de AB müktesebatının gereği olarak yürürlüğe girmesi gerektiği, bilinçli ya da bilinçsiz olarak gözardı edilerek, hükümet politikalarıyla illiyet kurularak yazı inşa edilmesi bana “zorlama” geldi. Bu nedenle Sn. Güney Dinç o güçlü kalemini boşa sallanmıştır… En başta, konuyu bu açıdan inceleyeceğim demek bile konuya tarafsız yaklaşılmayacağını anlamıza yetiyor.

Yasa tasarısının amacı ve yasanın kapsamından, özellikle bu yasa tasarısının **“tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği”** uyuşmazlıklarda uygulanabileceğinden hiç bahsedilmemiştir. Kamu düzenine ilişkin olan ve devletin yargı erkinin müdahalesinin gerektiği hiç bir konuda uyuşmazlık çözümü ve anlaşma yapılamayacağı malesef unutulmuştur.

Çoğumuz gibi müzakere ve uyuşmazlık çözümü gibi **“sistematik tekniklerden”** normal şartlarda haberdar olmayan hukukçular, bu konuda tedirgin ve şüpheci olabilirler. Ancak bu üzerinde şeriat rüzgarları estirilen sistemetik teknikler, dünyada nasıl olacaksa Türkiye’de de onlar olacaktır. Yoksa bunu bir dini ayine benzetmek akılcı değildir.
Arabulucunun
“
ikna ve telkin
”
yöntemlerini kullanması kesinlikle mümkün değildir. Arabulucu, tarafsızlığını yitirmesi manasına gelecek hiçbir tavsiye ve yönlendirmede bulunamaz. Bu yöndeki ifadelerin gerçeği yansıtması mümkün değildir.

Bir kimseye tehditle, şantajla, töre ve cemaat baskısıyla bir sözleşme imzalatılamaz mı? Bu sözleşme geçerli midir? Böyle bir ihtimal sadece arabulucu önünde gerçekleşecekmiş gibi olaylara tek gözle bakmak sağlıklı bir düşünce tarzı değildir. Ayrıca arabuluculuk sırasında şeriat hukuku ya da hukuksuzluğun hakim olacağını düşünmek, arabuluculuk tutanaklarının **“ha kimin uygulanabilirlik şerhinden”** sonra ilam niteliğinde olacağı yönündeki tasarı düzenlemesinin unutulmuş olmasının sonucunda yazıldığı anlaşılıyor. Türk Yasalarına uygun olmayan bir anlaşmanın mahkemenin onayından geçmesi mümkün olamayacağına göre, bunun üzerine yazılanların pek de öneminin

kalmadığını düşünüyorum. Hata, hile, ikrahın olduğu her durumda kanunlarımızda işlemi geçersiz kılacak kurallar mevcuttur. Bu yöndeki kaygıya katılmak mümkün değildir.

Ayrıca hakimin tarafları arabuluculuğa teşvik etmesi bir **"aciz göstergesi"** olarak değil HUMK 213 m. sinden kaynaklanan bir
"sulhe teşvik"
görevi olarak algılamanın daha doğru bir düşünce olacağı inancındayım. Neticede insanların uyuşmazlıkları mahkemelerin malı değildir. En kolay ve sancısız nerede çözülecekse orada çözülmeli, hatta arabulucuya bile gitmeden tarafların kendilerinin üreteceği çözümün bile mahkemenin kararından daha tatmin edici olması olasıdır. Şu şartlarda mahkemelerimizin dağıttığı gecikmiş adaleti kim tercih edecektir?

Sn. Dinç'ın arabuluculuk mesleğinin Adalet Bakanlığı bünyesindeki ağır yapılanması konusundaki görüşlerine katılmamak elde değil. Arabulucu.com da yaklaşık dört aydır yapılmakta olan ankette oy kullananların yaklaşık %83 ü de mesleğin Adalet Bakanlığı yerine bağımsız bir meslek örgütü çatısında yapılanması gerektiği yönünde oy kullanmışlardır.

//